

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 538-A SESIUNE PLENARĂ A CESE, 17.10.2018-18.10.2018

Avizul Comitetului Economic și Social European privind (a) propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale

[COM(2018) 239 final – 2018/0113 (COD)]

și privind (b) propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere

[COM(2018) 241 final – 2018/0114 (COD)]

(2019/C 62/04)

Raportor: **Dimitris DIMITRIADIS**

Coraportor: **Norbert KLUGE**

Sesizare	(a) Parlamentul European, 28.5.2018 (a) Consiliu, 30.5.2018 (b) Parlamentul European, 28.5.2018 (b) Consiliu, 29.5.2018
Temei juridic	(a) Articolul 50 alineatul (1) și articolul 50 alineatul (2) literele (b), (c), (f) și (g) din TFUE (b) Articolul 50 alineatele (1) și (2) din TFUE
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	2.10.2018
Data adoptării în sesiunea plenară	17.10.2018
Sesiunea plenară nr.	538
Rezultatul votului	190/2/1
(voturi pentru/voturi împotriva/ abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) salută propunerile Comisiei, care constituie o abordare globală ce vizează echilibrarea și protejarea intereselor și necesităților legitime ale tuturor părților interesate, ale IMM-urilor, ale acționarilor minoritari, ale creditorilor și ale angajaților.

1.2. În același timp, obiectivul unei piețe unice fără frontiere interne pentru societățile comerciale trebuie să fie armonizat cu alte obiective ale integrării europene, precum protecția socială consacrată de articolul 3 alineatul (3) din TUE, de articolele 9 și 151 din TFUE și de Pilonul european al drepturilor sociale. CESE este de părere că recente propuneri legislative privind mobilitatea întreprinderilor constituie un bun prilej de a iniția o nouă dezbatere cu privire la cerințele și eficiența dreptului european al societăților comerciale în era digitală. Prin urmare, ar trebui să se țină seama de punctele de vedere ale tuturor părților interesate, cum ar fi lucrătorii și societatea în ansamblu. Acest lucru face ca evoluțiile așteptate în direcția creării de societăți comerciale durabile să devină un avantaj competitiv pentru UE.

1.3. CESE sprijină propunerile care sporesc competitivitatea internațională a IMM-urilor, reduc costurile, armonizează și simplifică procesele de înregistrare, de depunere a informațiilor privind schimbările din cadrul societăților și transformările acestora. El consideră că sunt utile orientările oferite de Comisie statelor membre cu privire la transpunerea directivelor.

1.4. CESE se opune lacunelor care permit societăților de tip „cutie poștală” să încalce legislația prin săvârșirea unor infracțiuni precum fraudă, evaziunea fiscală, spălarea de bani, reducerea standardelor de muncă sau a protecției sociale și creșterea concurenței neloiale. Acesta îndeamnă autoritățile implicate să identifice și să sancționeze practicile frauduloase. CESE sprijină limitarea opțiunilor în ceea ce privește statul membru de înregistrare la cel cu care societatea are o legătură reală.

1.5. CESE sprijină transparența, securitatea și securitatea juridică. Acesta subliniază importanța unei verificări eficiente a identității, care trebuie să fie obligatorie în cadrul procesului de constituire a societăților și, în orice caz, ar trebui să fie efectuată înainte de înregistrarea acestora. Statele membre ar trebui să respecte pe deplin standardele UE sau să aplice standarde echivalente, care să garanteze o verificare eficientă a identității și informații fiabile, care să permită aplicarea deplină a normelor pentru beneficiarii efectivi.

1.6. CESE consideră că nu ar trebui acceptată depunerea de copii scanate ale pașapoartelor, ale cărților de identitate sau ale procurilor, întrucât aceasta va submina securitatea juridică. Formularele de procură ar trebui să fie documente publice și ar trebui verificate în mod corespunzător înainte să fie completate informațiile. Persoanele juridice înregistrate în registrele naționale ar trebui să utilizeze instrumentele de înregistrare și depunere online, în cazul în care sunt reprezentate de reprezentantul lor legal, care este o persoană fizică și nu o societate holding.

1.7. CESE salută principiul înregistrării unice, astfel încât IMM-urile să evite înregistrarea multiplă și publicarea multiplă de documente oficiale, și, totodată, astfel încât registrele naționale să asigure fiabilitatea și credibilitatea documentelor și a informațiilor pe care le publică.

1.8. CESE subliniază importanța factorului de cost pentru microîntreprinderi și IMM-uri, întrucât acestea nu au nici capacitatea și nici instrumentele necesare pentru a face față societății digitale. Înregistrarea ușoară și mobilitatea transfrontalieră le vor ajuta să beneficieze pe deplin de piața unică digitală și să își reducă sarcina administrativă. CESE sprijină inițiativa în conformitate cu care documentele și informațiile furnizate de registrele comerțului ar trebui să fie echivalente cu copiile legalizate. Cu toate acestea, costurile administrative efective care trebuie plătite la registrul comerțului trebuie să devină transparente și rezonabile și nu trebuie să afecteze accesibilitatea.

1.9. CESE consideră că ar trebui să existe acces transfrontalier liber și ușor la registrele comerțului pentru a confirma informațiile privind societățile comerciale, cum ar fi pierderea de către administratori a dreptului de a exercita o funcție de conducere, pentru a permite controlul informațiilor privind societățile comerciale și pentru a reduce fraudă transfrontalieră.

1.10. CESE consideră că propunerea Comisiei recunoaște în mod expres rolul care le revine notarilor în numeroase state membre în ceea ce privește asigurarea securității juridice, oferirea de consultanță juridică și prevenirea fraudelor și a abuzurilor într-un mediu economic din ce în ce mai digitalizat. CESE consideră, în special, că prevenirea fraudei și a abuzurilor nu îngreunează activitatea economică, ci, dimpotrivă, este o condiție prealabilă pentru o piață unică europeană echitabilă și transparentă, în care microîntreprinderile beneficiază de oportunități egale și pot concura pentru clienți într-un mediu echitabil și favorabil, oferind cele mai bune produse și servicii în beneficiul tuturor operatorilor prezenți pe piață.

1.11. CESE sprijină propunerea Comisiei de a facilita mobilitatea transfrontalieră a societăților, care stabilește condiții clare prin legislația secundară. Cu toate acestea, astfel cum a subliniat Curtea de Justiție a Uniunii Europene în jurisprudența sa, ar trebui să se precizeze clar faptul că scopul unei societăți de a beneficia de o legislație mai favorabilă nu constituie, în sine, un abuz al libertății de stabilire. Mobilitatea societăților va facilita crearea de locuri de muncă pe întreg teritoriul UE. Cu toate acestea, ar trebui să fie luate în considerare și efectele negative ale transformării, fuziunii sau divizării societăților asupra piețelor forței de muncă locale și regionale.

1.12. CESE recomandă Comisiei să acorde atenție divergențelor dintre Directiva 2005/56/CE privind fuziunile transfrontaliere, pe de o parte, și procedurile propuse privind conversiile și divizările transfrontaliere, pe de altă parte, din perspectiva posibilelor consecințe asupra eficacității și atractivității lor.

1.13. CESE consideră că noua procedură privind transferul sediului societății (transformare transfrontalieră) va institui securitatea juridică prin controlul său *ex ante* în statul membru de origine și în statul membru de destinație; în acest ultim caz, controlul ar trebui să fie limitat la revizuirea cerințelor privitoare la elementul de legătură al societății transformate cu dreptul național care îi este aplicabil. De asemenea, Comitetul consideră că ar fi utilă o clauză generală împotriva exercitării abuzive a dreptului de stabilire.

1.14. CESE sprijină propunerea Comisiei potrivit căreia ar trebui să se ia în considerare faptul că transformările, fuziunile și divizările pot fi utilizate în mod fraudulos; totuși, rămâne neclară noțiunea de „aranjament artificial”. Prin urmare, CESE sugerează că, pentru a clarifica expresia „aranjament artificial”, este necesar să se stabilească criterii sau indicatori care să identifice practicile frauduloase sau avantajele fiscale nejustificate care împiedică securitatea juridică, concurența loială și protecția socială.

1.15. CESE salută exceptarea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici de la evaluarea de către un expert independent, întrucât costul unui raport întocmit de acesta ar reprezenta o sarcină excesivă pentru ele. CESE consideră că acest raport ar trebui să aibă în vedere numai întreprinderile mari care doresc să efectueze fuziuni, divizări sau transformări transfrontaliere și

1.16. salută intenția Comisiei de a proteja drepturile de participare ale lucrătorilor existente în prezent. Cu toate acestea, dorește consolidarea rolului comitetelor europene de întreprindere în cazul transformărilor întreprinderilor de mari dimensiuni, în conformitate cu Directiva 2009/38/CE.

1.17. CESE salută introducerea unor norme armonizate pentru protecția acționarilor minoritari și a creditorilor, care nu existau în Directiva 2005/56/CE.

1.18. CESE subliniază necesitatea ca, în sensul prezentelor propuneri, toate instrumentele și procesele digitale să fie pe deplin accesibile, în special persoanelor cu handicap vizual.

2. Propunerile Comisiei

2.1. Comisia a înaintat un set cuprinzător de măsuri ⁽¹⁾ ⁽²⁾ pentru un drept al UE în materie de societăți comerciale echitabil, favorabil incluziunii și modern.

2.2. În prezent, dreptul european al societăților comerciale ⁽³⁾ include anumite elemente legate de digitalizare, precum obligația statelor membre **de a pune la dispoziție informații online privind societățile cu răspundere limitată**. Aceste cerințe sunt însă limitate și insuficient de precise, ceea ce determină divergențe în privința punerii în aplicare la nivel național.

2.3. Propunerea ⁽⁴⁾ urmărește **să ofere mai multe soluții digitale pentru societățile din cadrul pieței unice și mai multe oportunități egale pentru societățile** din UE, asigurându-se în același timp că statele membre dispun de flexibilitatea necesară pentru a-și ajusta sistemele naționale și a-și păstra tradițiile juridice. Acestea trebuie să permită și să promoveze utilizarea fără întrerupere a instrumentelor și proceselor digitale în domeniul dreptului societăților comerciale, permițând astfel statelor membre să își transfere sistemele existente de control *ex ante* în era digitală.

2.4. Obiectivul general al prezentei propuneri este de a asigura funcționarea optimă a pieței unice a UE pe tot parcursul **ciclului de viață al unei societăți comerciale**, atunci când aceasta trebuie să interacționeze cu autoritățile pentru înregistrarea societății și a sucursalelor și pentru depunerea de informații, acoperind întreg teritoriul UE.

2.5. **Libertatea de stabilire** joacă un rol esențial în dezvoltarea pieței unice, întrucât permite entităților corporative să desfășoare, în mod stabil, activități economice în alte state membre. În practică, exercitarea acestei libertăți de către societăți rămâne dificilă, în special pentru IMM-uri, după cum se recunoaște în Strategia din 2015 privind piața unică ⁽⁵⁾. Cu toate acestea, **nu există un cadru clar** care să asigure protecția efectivă a acestor părți interesate, ceea ce se traduce prin insecuritate juridică, o adevărată doar parțială și lipsa unor norme care să reglementeze anumite operațiuni transfrontaliere ale societăților.

⁽¹⁾ COM(2018) 239 final.

⁽²⁾ COM(2018) 241 final.

⁽³⁾ Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (JO L 169, 30.6.2017, p. 46).

⁽⁴⁾ COM (2018) 239 final.

⁽⁵⁾ COM(2015) 550 final.

2.6. O transformare transfrontalieră oferă o soluție eficace pentru societățile comerciale care doresc **să se mute în alt stat membru fără a-și pierde personalitatea juridică sau fără să fie nevoite să își renegocieze** contractele comerciale. Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a considerat că libertatea de stabilire consacrată la articolul 49 din TFUE presupune dreptul societăților stabilite într-un stat membru de a-și transfera sediul social în alt stat membru prin transformare transfrontalieră, fără a-și pierde personalitatea juridică⁽⁶⁾. În hotărârea sa recentă din cauza *Polbud*⁽⁷⁾, CJUE a confirmat faptul că societățile comerciale au dreptul de a realiza transformări transfrontaliere în temeiul libertății de stabilire.

2.7. În conformitate cu hotărârile CJUE⁽⁸⁾, principalele obiective ale normelor armonizate privind transformările transfrontaliere⁽⁹⁾ au o dublă valență:

- să le permită societăților, în special microîntreprinderilor și întreprinderilor mici, să efectueze transformări transfrontaliere în mod ordonat, eficient și eficace;
- să protejeze într-un mod adecvat și proporțional cele mai afectate părți interesate, cum ar fi angajații, creditorii și acționarii.

2.8. De asemenea, propunerea prevede norme armonizate pentru protejarea creditorilor și a acționarilor. Societatea comercială ar urma să fie obligată să includă în proiectul de transformare transfrontalieră prevederi privind protejarea creditorilor și a acționarilor. Normele completează, de asemenea, inițiativele recente de consolidare a normelor privind lucrătorii detașați și combaterea evaziunii fiscale și a fraudei, precum și propunerea Comisiei de instituire a unei Autorități Europene a Muncii.

3. Observații generale

3.1. Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁰⁾ codifică directivele existente privind dreptul european al societăților comerciale. Directiva a intrat în vigoare la 20 iulie 2017 și, înainte de a fi trecut un an, Comisia Europeană a înaintat noi propuneri de modernizare a dreptului european al societăților comerciale.

3.2. CESE salută aceste inițiative ale Comisiei Europene, precum și acordul comun între instituțiile europene și statele membre, potrivit căruia digitalizarea trebuie inițiată pentru a îndeplini Strategia din 2015 privind piața unică digitală⁽¹¹⁾ și Planul de acțiune al UE din 2016 privind guvernarea electronică⁽¹²⁾.

3.3. Propunerile Comisiei Europene de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 prevăd măsurile necesare pentru a pune societățile din UE pe picior de egalitate cu societățile din alte state industrializate cu o tradiție digitală puternică, cum ar fi SUA, Canada și Australia. Societățile trebuie să își desfășoare activitatea într-un anumit mediu juridic și administrativ care să fie adaptat pentru a face față noilor provocări economice și sociale ale unei lumi globalizate și digitale, urmărind totodată și alte interese publice legitime, cum ar fi protejarea angajaților, a creditorilor și a acționarilor minoritari și oferind autorităților garanțiile necesare pentru a combate fraudă sau abuzul, cum ar fi transferul datelor fiscale în cadrul cooperării administrative⁽¹³⁾, și pentru a garanta fiabilitatea și credibilitatea documentelor și a informațiilor înscrise în registrele naționale.

3.4. Cu toate acestea, trebuie să se aducă anumite modificări pentru a reduce sarcina administrativă și costurile de punere în aplicare a inițiativelor propuse pentru microîntreprinderi sau întreprinderile mici și mijlocii.

3.5. *Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește utilizarea instrumentelor și a proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale – COM (2018) 239 final*

3.5.1. CESE salută această propunere legislativă⁽¹⁴⁾ privind asigurarea funcționării optime a pieței unice a UE pe tot parcursul ciclului de viață al unei societăți comerciale, atunci când aceasta trebuie să interacționeze cu autoritățile pentru înregistrarea societății și a sucursalelor și pentru depunerea de informații.

⁽⁶⁾ Cartesio, C-210/06, EU:C:2008:723, punctele 109-112; VALE, C-378/10, EU:C:2012:440, punctul 32.

⁽⁷⁾ Polbud – Wykonawstwo, cauza C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804.

⁽⁸⁾ A se vedea notele de subsol 6 și 7.

⁽⁹⁾ COM(2018) 241 final.

⁽¹⁰⁾ JO L 169, 30.6.2017, p. 46.

⁽¹¹⁾ COM(2015) 192 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 179 final.

⁽¹³⁾ Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE (JO L 64, 11.3.2011, p. 1).

⁽¹⁴⁾ COM (2018) 239 final.

3.5.2. CESE consideră că digitalizarea dreptului societăților comerciale este un instrument pentru procese loiale, transparente și eficiente. Aceasta nu constituie un scop în sine, ci trebuie să satisfacă interesele întreprinderilor, în special ale microîntreprinderilor. Prin urmare, propunerea legislativă privind utilizarea instrumentelor și proceselor digitale în contextul dreptului societăților comerciale ar trebui să pună în aplicare principalele caracteristici menționate anterior ale unui drept european modern al societăților comerciale în era digitală, și anume securitatea juridică și prevenirea abuzurilor, informațiile fiabile care să permită aplicarea deplină a normelor pentru beneficiarii efectivi, controalele preventive și structurile corporative transparente prin intermediul unor registre ale comerțului fiabile. Numai în aceste condiții poate fi valorificat întregul potențial al digitalizării și microîntreprinderile pot beneficia de „condiții de concurență echitabile în domeniul digital” pentru a genera creștere și locuri de muncă în UE.

3.5.3. CESE salută recunoașterea și propunerea de eliminare de către Comisia Europeană a obstacolelor care determină costuri și sarcini inutile pentru întreprinzătorii care doresc să înființeze o întreprindere sau să-și extindă activitatea înregistrând sucursale. Obstacolele care trebuie îndepărtate sunt următoarele:

- (a) Înregistrarea online a societății sau a sucursalelor este permisă, interzisă sau impusă de legislația națională, ceea ce determină un cadru diversificat, complex pentru IMM-uri ⁽¹⁵⁾.
- (b) Publicarea multiplă a informațiilor privind societățile și transmiterea conturilor sucursalelor în monitorul oficial național în multe state membre, acolo unde există sucursale.
- (c) Diversitatea condițiilor în temeiul cărora părțile terțe (investitori, cetățeni, alte societăți) **au acces la informațiile privind societățile comerciale din registrele naționale** (care informații sunt furnizate gratuit și care sunt furnizate contra cost).

3.5.4. CESE consideră că **promovarea digitalizării** este foarte importantă întrucât:

- (a) procesele de înregistrare online sunt, în general, mai ieftine, mai rapide și mai eficiente decât cele în care cererile sunt depuse personal și în scris ⁽¹⁶⁾;
- (b) inițiativa este pe deplin coerentă cu elementele privind digitalizarea aflate deja în vigoare ale dreptului european al societăților comerciale și se bazează pe acestea – în special, sistemul de interconectare a registrelor comerțului (BRIS), care este întemeiat pe obligațiile juridice stabilite de Directiva 2012/17/UE ⁽¹⁷⁾ și de Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/884 al Comisiei ⁽¹⁸⁾;
- (c) prezenta propunere va completa propunerea de regulament al Comisiei privind înființarea unui portal digital unic, care acoperă înregistrarea generală a activității comerciale prin mijloace online cu excepția constituirii societăților cu răspundere limitată. Această propunere constituie o „*lex specialis*” în relație cu portalul digital unic ⁽¹⁹⁾.

3.5.5. **Preocupările privind fraudă sau abuzurile**, în special în ceea ce privește societățile de tip „cutie poștală”, nu ar trebui să împiedice sprijinirea propunerii, din diverse motive. Statelor membre le revine responsabilitatea de a aborda aceste preocupări prin reglementarea condițiilor de înființare a societăților, inclusiv a controlului judiciar, notarial și/sau administrativ obligatoriu al statutului societății ⁽²⁰⁾. Uniunea Europeană a adoptat deja o serie de măsuri de contracarare a evitării obligațiilor fiscale cu ajutorul informațiilor obligatorii pe care trebuie să le prezinte intermediarii în ceea ce privește schemele de planificare fiscală, transferul datelor fiscale în cadrul cooperării administrative ⁽²¹⁾, precum și recunoașterea obligatorie a mijloacelor de identificare electronică a cetățenilor Uniunii conforme cu e-IDAS și care sunt eliberate în alt stat membru.

3.5.6. CESE sprijină, ca garanție ultimă privind evitarea fraudelor, dispoziția care le permite statelor membre să solicite prezența fizică a persoanelor relevante în fața unei autorități competente, dar **numai** acolo unde solicitarea este justificată de motive imperative de interes public major. CESE consideră că această procedură digitală nu ar trebui să fie utilizată de societățile holding sau în cazul reprezentanților care dețin o procură care ar putea ascunde identitatea părții interesate reale, și atrage atenția cu privire la „furtul de identitate”.

⁽¹⁵⁾ COM(2018) 241, p. 3.

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 241, p. 5.

⁽¹⁷⁾ JO L 156, 16.6.2012, p. 1.

⁽¹⁸⁾ JO L 144, 10.6.2015, p. 1.

⁽¹⁹⁾ COM(2017) 256 final.

⁽²⁰⁾ Articolul 10 din Directiva (UE) 2017/1132 privind dreptul societăților comerciale (versiunea codificată).

⁽²¹⁾ Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE (JO L 64, 11.3.2011, p. 1).

3.5.7. CESE consideră că propunerea Comisiei recunoaște în mod expres rolul care le revine notarilor în numeroase state membre în ceea ce privește asigurarea securității juridice, oferirea de consultanță juridică și prevenirea fraudelor și a abuzurilor într-un mediu economic din ce în ce mai digitalizat. CESE consideră, în special, că prevenirea fraudei și a abuzurilor nu îngreunează activitatea economică, ci, dimpotrivă, este o condiție prealabilă pentru o piață unică europeană echitabilă și transparentă, în care microintreprinderile beneficiază de oportunități egale și pot concura pentru clienți într-un mediu echitabil și favorabil, oferind cele mai bune produse și servicii în beneficiul tuturor operatorilor prezenți pe piață.

Pentru a asigura securitatea juridică și pentru a evita fraudele, statele membre ar trebui autorizate să prevadă efectuarea de controale preventive de către autoritățile competente și/sau notari pe întregul ciclu de viață al societăților, inclusiv în cazul în care sunt utilizate formulare, cu condiția ca procedura să poată fi completată în întregime online. Transmiterea online a documentelor și schimbul automat de informații extrase din registrele comerțului nu trebuie să aducă atingere cerințelor în conformitate cu legislația națională din statul de înregistrare în ceea ce privește forma și exactitatea documentelor prezentate.

3.5.8. Prin urmare, CESE salută propunerea Comisiei Europene de facilitare a digitalizării în contextul dreptului societăților comerciale, pe baza principiului înregistrării unice, care va funcționa pe baza încrederii reciproce între statele membre care încă aplică propriile cerințe naționale privind constituirea unei societăți.

3.6. *Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere – COM(2018) 241 final*

3.6.1. Propunerea urmărește să stabilească norme clare și să adapteze dreptul societăților comerciale la mobilitatea transfrontalieră a societăților în UE. Propunerea stabilește un echilibru atent între normele și procedurile specifice privind operațiunile transfrontaliere ale societăților care au scopul de a exploata potențialul pieței unice, pe de o parte, și protecția împotriva abuzurilor a tuturor părților interesate afectate de aspecte legate de activitatea societății, și anume angajații, creditorii și acționarii minoritari, pe de altă parte.

3.6.2. CESE sprijină transformările transfrontaliere la nivelul UE⁽²²⁾ și salută includerea în propunerea Comisiei a hotărârii Curții de Justiție a UE emise în 2017 în cauza *Polbud*⁽²³⁾. În hotărârea *Polbud*, Curtea a statuat că o normă națională care condiționează transferul transfrontalier de dizolvarea societății constituie o restricție nejustificată și disproporționată și, prin urmare, incompatibilă cu libertatea de stabilire. Obligația generală de a pune în aplicare o procedură de lichidare impusă de stat înseamnă stabilirea unei prezumții generale privind existența unui abuz; o astfel de legislație este, prin urmare, disproporționată. Transferul sediului social al unei astfel de societăți, fără să se modifice sediul real al societății respective, intră sub incidența libertății de stabilire protejate de dreptul Uniunii. Prin urmare, CJUE a reconfirmat dreptul societăților comerciale de a-și transfera sediul social, fără a-și modifica sediul real, dintr-un stat membru în altul, inclusiv atunci când aceste societăți își exercită în mare parte sau chiar în întregime activitatea lor economică în primul stat membru. Scopul urmărit de societatea *Polbud* de a beneficia de o legislație mai favorabilă nu constituie, în sine, un abuz al libertății de stabilire.

3.6.3. CESE sprijină, în principiu, instituirea unei proceduri care să permită efectuarea unor astfel de transformări și adoptarea unor condiții de fond pentru a stopa insecuritatea juridică a normelor naționale diversificate care afectează în mod negativ societățile, părțile interesate și statele membre. Normele naționale, în cazul în care există, sunt adesea incompatibile sau greu de combinat. Mai mult, peste jumătate din statele membre nu permit transformări transfrontaliere. În special IMM-urile sunt afectate în mod negativ, întrucât, deseori, acestea nu dispun de resurse pentru a efectua proceduri transfrontaliere prin metode alternative costisitoare și complicate.

⁽²²⁾ O operațiune prin care o societate constituită și înregistrată în conformitate cu legislația unui stat membru se transformă într-o societate distinctă, constituită și înregistrată în conformitate cu legislația unui alt stat, menținându-și personalitatea juridică și fără a fi dizolvată sau lichidată.

⁽²³⁾ Cauza C-106/16. ECLI:EU:C:2017:804. *Polbud* a fost o societate cu sediul în Polonia, care a decis să-și transfere sediul social în Luxemburg, fără modificarea sediului său real. Deschiderea procedurii de lichidare a fost înscrisă în registrul comerțului polonez și a fost desemnat un lichidator. În 2013, sediul social al *Polbud* a fost transferat în Luxemburg. *Polbud* a devenit „Consoil Geotechnik Sàrl”, o societate aflată sub incidența dreptului luxemburghez. În plus, *Polbud* a depus la instanța de înregistrare o cerere de radiere din registrul comerțului polonez. Instanța de înregistrare a respins cererea de radiere. *Polbud* a formulat o acțiune împotriva acestei decizii. Curtea Supremă din Polonia, în fața căreia a fost formulat recurs, solicită în primul rând Curții de Justiție să stabilească dacă libertatea de stabilire este aplicabilă transferării sediului social al unei societăți constituite în temeiul dreptului unui stat membru, pe teritoriul unui alt stat membru, unde societatea este transformată într-o societate care intră sub incidența dreptului acestui alt stat membru, fără să se modifice sediul real al societății respective. A se vedea, de asemenea, <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-10/cp170112ro.pdf>

3.6.4. Prima etapă a procedurii constă în eliberarea de către autoritatea competentă din statul membru *de plecare* a unui *certificat prealabil transformării*, în termen de o lună; sau, în cazul în care există motive de îngrijorare, în efectuarea de către această autoritate a unei analize aprofundate care durează încă o lună. Procedura se încheie atunci când statul membru de *destinație*, ținând seama de toate faptele și informațiile relevante, înregistrează societatea transformată, în cazul în care societatea respectă dispozițiile legale privind *înregistrarea și protecția lucrătorilor*. Comunicarea între autoritățile competente va fi facilitată prin intermediul sistemului de interconectare a registrelor comerțului (BRIS). Preocupările legate de participarea lucrătorilor sunt abordate din perspectiva dreptului lor de a fi informați și consultați în timp util de către societate. Protecția lucrătorilor poate fi, de asemenea, confirmată de autoritatea statului membru de *destinație*. Comitetele europene de întreprindere joacă un rol important.

3.6.5. CESE dorește să își exprime rezervele cu privire la măsura în care o procedură îndelungată și costisitoare îndeplinește criteriile privind exercitarea libertății de stabilire într-un alt stat membru și este compatibilă cu hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-106/16, Polbud. Este important de subliniat faptul că Curtea a interpretat articolul 54 din Tratatul privind funcționarea UE și a aplicat principiul general al proporționalității. Astfel, dreptul de transformare transfrontalieră al unei societăți derivă din tratat însuși, iar statele membre (și instituțiile UE) trebuie să aibă grijă să nu îl încalce. Prin urmare, CESE sprijină procedura privind transferul sediului societății (transformare transfrontalieră) în statul membru de plecare, dar recomandă ca procedura din statul membru de destinație (articolul 86p) să se limiteze la un control *ex ante* al cerințelor privitoare la elementul de legătură al societății transformate cu dreptul național care îi este aplicabil ⁽²⁴⁾. Cu toate acestea, Comitetul consideră că ar fi utilă o clauză generală împotriva exercitării abuzive a dreptului de stabilire. În acest fel, noua procedură nu va impune sarcini inutile dincolo de obiectivele sale declarate și, în același timp, îi va conferi statului membru de destinație autoritatea de a controla abuzurile chiar și după transformare.

3.6.6. În plus, este necesară clarificarea noțiunii de „aranjamente artificiale” ale unei societăți dintr-un stat membru cu scopul de a obține avantaje fiscale nejustificate. Acesta este un concept elaborat în principal de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și este inclus în considerente și în articolul 86c alineatul (3). De asemenea, este un concept-cheie care va permite sau va interzice libertatea de stabilire a unei societăți într-un alt stat membru. Trebuie stabilite criterii sau indicatori clari, astfel încât activitatea economică efectivă bazată pe decizii economice solide să nu fie împiedicată potrivit cauzei Polbud a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

3.6.7. **Fuziunile transfrontaliere** ⁽²⁵⁾: Propunerea se bazează pe experiența pozitivă avută cu Directiva 2005/56/CE ⁽²⁶⁾ privind fuziunile transfrontaliere, care se referă numai la societățile comerciale cu răspundere limitată, și abordează deficiențele acesteia. Prin urmare, propunerea introduce norme de fond armonizate privind protecția creditorilor și a acționarilor, în timp ce Directiva 2005/56/CE prevedea numai norme procedurale, de exemplu privind obligația de informare a acționarilor, protecția de fond rămânând în responsabilitatea statelor membre. Noua propunere solicită ca proiectul de fuziune să specifice:

- garanțiile pentru creditorii: propunerea introduce prezumția că nu există prejudicii în cazul în care creditorii vor fi plătiți de un garant sau de societatea rezultată, fapt confirmat printr-o evaluare a situației acestora efectuată de către un expert independent;
- dreptul de retragere din societate al acționarilor care nu au votat sau care nu au drept de vot și dreptul de a primi compensații adecvate, precum și dreptul de a contesta rata de schimb a acțiunilor propusă în fața instanțelor naționale.

3.6.8. CESE este de acord și cu alte elemente ale propunerii Comisiei:

- (a) normele armonizate privind informarea angajaților, într-un mod specific și cuprinzător, cu privire la implicațiile transfrontaliere ale fuziunilor – în timp ce Directiva 2005/56/CE prevedea doar participarea lor în consiliul de administrație și menționarea situației lor în raportul de gestiune;

⁽²⁴⁾ Hotărârea Curții în cauza Vale Epitesi, C-378/10, EU:C:2012:440, punctul 31 și cauza Polbud, C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804, punctele 33, 35, 44.

⁽²⁵⁾ O operațiune prin care două sau mai multe societăți din două sau mai multe state membre își transferă activele și pasivele către o societate existentă (achiziționată) sau către o societate nouă.

⁽²⁶⁾ Directiva 2005/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind fuziunile transfrontaliere ale societăților comerciale pe acțiuni. În prezent, aceasta face parte din directiva codificată din 2017.

- (b) normele armonizate pentru o procedură rapidă pentru fuziuni mai puțin complexe sau renunțarea la raportul expertului independent, cu acordul tuturor acționarilor sau în cursul unei fuziuni a unei societăți-mamă cu o filială;
- (c) interconectarea registrelor comerțului pentru schimburi de informații – utilizarea instrumentelor digitale.

3.6.9. **Divizările transfrontaliere** ⁽²⁷⁾: Acestea fac obiectul unor norme naționale divergente sau incompatibile în numai 13 state membre, fără să existe o armonizare la nivelul UE, în pofida importanței lor pentru creșterea economică. Pentru a preveni abuzurile și pentru a proteja părțile interesate, trebuie introdus un cadru legislativ la nivelul UE pentru societățile cu răspundere limitată, similar cu cel pentru transformările transfrontaliere. Trebuie stabilită o procedură în două etape. În prima etapă este elaborat proiectul de divizare, împreună cu două rapoarte explicate integral, cu privire la implicațiile pe care le va avea divizarea asupra acționarilor și angajaților. În plus, este necesară întocmirea unui raport de către un expert independent pentru societățile mijlocii și mari. Acesta este doar un prim pas și CESE consideră că propunerea ar trebui să acopere și divizarea transfrontalieră prin achiziționarea de active/pasive ale societății/societăților existente, nu numai cazul în care sunt înființate noi societăți.

3.6.10. În prezent, normele naționale diferă foarte mult între statele membre și, uneori, impun proceduri administrative excesive pe care Comisia trebuie să le atenueze în tot textul noii propuneri, pentru a nu descuraja întreprinderile de la căutarea de noi oportunități. Deși CESE sprijină noile norme și proceduri, acestea trebuie totuși să fie examinate cu atenție, astfel încât să nu creeze sarcini administrative și costuri suplimentare, fapt ce depășește obiectivele pe care acestea le urmăresc în ceea ce privește protecția angajaților, a creditorilor și a acționarilor.

3.6.11. CESE salută exceptarea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici prevăzută la articolul 86 g din propunere de la examinarea efectuată de expertul independent, întrucât costul unui raport întocmit de un expert independent ar reprezenta o sarcină excesivă pentru microîntreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii.

3.6.12. CESE dorește să sublinieze rolul experților independenți în dezvăluirea fraudelor numai în întreprinderile mari, în timpul examinării și colectării documentelor societății într-un raport scris, cu condiția de a îndeplini anumite cerințe, de exemplu, o structură de control intern eficace și proceduri standard de operare eficiente, pentru a preveni și atenua posibilele conflicte de interese și a asigura independența rapoartelor în raport cu părțile interesate.

3.6.13. CESE sprijină ferm propunerea Comisiei Europene care stabilește pentru prima dată procedura de transformare transfrontalieră și completează procedurile deja existente privind fuziunile și divizările transfrontaliere prin asigurarea unei protecții sporite a părților interesate. Cu toate acestea, diferențele rezultate între procedurile de fuziune transfrontalieră, pe de o parte, și transformarea și diviziunea transfrontaliere, pe de altă parte, pot afecta atractivitatea comparativă a acestora din urmă. CESE propune ca Comisia să analizeze aceste efecte.

3.6.14. CESE salută intenția Comisiei de a proteja drepturile de participare ale lucrătorilor existente în prezent. CESE consideră că, în cadrul societății care rezultă dintr-o transformare transfrontalieră, trebuie să se aplice în continuare cel puțin același nivel pentru toate elementele referitoare la participarea lucrătorilor ca cel prevăzut de legislația statului membru de plecare, în conformitate cu procedura și normele standard prevăzute de Directiva 2001/86/CE ⁽²⁸⁾.

3.6.15. CESE subliniază rolul important pe care îl au comitetele europene de întreprindere înființate în societățile mari care urmează să fie transformate și solicită intensificarea implicării acestora în conformitate cu Directiva 2009/38/CE ⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ O operațiune prin care o societate își împarte și își transferă toate sau o parte din activele și pasivele sale către o societate/societăți existente sau noi într-un alt stat membru.

⁽²⁸⁾ Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor (JO L 294, 10.11.2001 p. 22).

⁽²⁹⁾ Directiva 2009/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară (reformare) (JO L 122, 16.5.2009, p. 28).

3.7. Ca observație generală, CESE subliniază necesitatea ca, în sensul prezentelor propuneri, toate instrumentele și procesele digitale să fie pe deplin accesibile persoanelor cu handicap, în special celor cu handicap vizual.

Bruxelles, 17 octombrie 2018.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Luca JAHIER
